

Braaf? Mij treft de laatste tijd juist de hoge kwaliteit van de Nederlandse documentaire

Vakblog *De Nieuwe Reporter* deed onlangs verslag van een conferentie rond 'experiment in de Nederlandse documentaire'.

Strekking: daar is het droevig mee gesteld. In het knarsende proza van de notulist: 'Vanuit meerdere kanten wordt het gevoel gedeeld dat de Nederlandse documentaire te braaf is, en ook internationaal steeds minder aansluiting heeft.' Documentaires, aldus een van de sprekers, 'worden te vaak bij voorbaat ingevuld door de makers, terwijl de werkelijkheid die zich voor je ogen voltrekt veelzijdiger is dan je ooit zou kunnen bedenken'. Over dat internationale kan ik niet oordelen. Maar te braaf en te voorspelbaar? Mij treft de laatste tijd juist de hoge kwaliteit van de Nederlandse documentaire. Moeiteloos kan ik drie recente voorbeelden noemen van films die verpletterende indruk op me maakten. Alle drie trouwens uitgezonden door de publieke omroep – instituut waarover tijdens die conferentie, begrijp ik, óók nogal werd geklaagd.

Eerst was daar *Foto: Eddy*, portret van voormalig Vrij Nederland fotograaf Eddy de Jongh, gemaakt door zijn zoon David. Zelden zag ik, met excuus voor de flaptekstermen, zo'n briljant gemaakte, zo'n aangrijpende film. Het verhaal had bovendien een wonderschoon slotakkoord: op het allerlaatste moment kwam het beeld dat je van de man had opgebouwd volkomen op z'n kop te staan.

Een paar maanden later was daar *Elke dag 4 mei*, documentaire van Natascha van Weezel. Zij portretteerde enkele kleinkinderen van Holocaustoverlevenden – een thema waarover ik van tevoren zo mijn twijfels had. Die waren al na een kwartiertje compleet

Ruim 1 miljoen kijkers voor een 1,5 uur durende documentaire over een weinig sexy onderwerp

verdwenen. Heel overtuigend liet ze zien hoe de trauma's inderdaad doorwerken tot in het derde geslacht.

En begin mei was daar *Het beste voor Kees*, gemaakt door Monique Nolte.

Ademloos volgde ik de wederwaardigheden van autist Kees en zijn bejaarde ouders. Wat een hilarische, pijnlijke en tot nadenken stemmende film. En ik was niet de enige. Op de avond zelf keken 650.000 mensen, via internet nog eens 390.000 (stand nu ik dit schrijf). Ruim 1 miljoen kijkers voor een anderhalf uur durende documentaire over een weinig sexy onderwerp – mooier compliment aan de maker is niet denkbaar. En o ja, de gelijknamige Facebookpagina (waarop Kees regelmatig berichten achterlaat) verzamelde inmiddels zo'n 24.000 likes. Niet vreemd dus dat zelfs *De Telegraaf* op zijn site aandacht besteedde aan dit succes fou, onder de sprekende kop: 'Autist Kees megadruk na docu'. Wat deze documentaires verbond, was dat ze alle drie alles waren behalve braaf. Alle drie boden ze een blik op de werkelijkheid die even verrassend was als verontrustend.

Gatver, ik blijf maar klinken als zo'n flaptekstschrjver. Als u me niet gelooft: ga naar uitzendinggemist.nl. Ik heb gelijk. ■

elma.drayer@vn.nl